

Sygn. akt: I C 516/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Rybarczyk
Protokolant:	Sekretarz sądowy Iwona Gorniewicz-Szafrńska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2021 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa **Z. R., K. R.**

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę i ustalenie

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda Z. R. kwotę 77.386,39 zł (siedemdziesiąt siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt sześć złotych 39/100) z odsetkami ustawowymi za późnienie za okres od dnia 25 maja 2021 roku do dnia zapłaty.
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. R. kwotę 77.386,39 zł (siedemdziesiąt siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt sześć złotych 39/100) z odsetkami ustawowymi za późnienie za okres od dnia 25 maja 2021 roku do dnia zapłaty.
3. Ustala nieistnienie pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 12.07.2007.
4. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda Z. R. kwotę 3208,50 zł (trzy tysiące dwieście osiem złotych 50/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia prawomocności wyroku do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu.
5. Zasądza od pozwanego na rzecz powódki K. R. kwotę 3208,50 zł (trzy tysiące dwieście osiem złotych 50/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia prawomocności wyroku do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów procesu.

SSO Wojciech Rybarczyk

Sygn. akt I C 516/21

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 22 kwietnia 2021 r. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. powodowie K. R. i Z. R. wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 154.772,78 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z nieważnością zawartej przez strony umowy kredytu i pobraniem świadczeń nienależnych w okresie od 2

maja 2011 r. do 1 października 2020 r. w ten sposób, że na rzecz powódki kwoty 77.386,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty oraz na rzecz powoda kwoty 77.386,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty. Powodowie wniesli również o ustalenie nieistnienia między stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 12 lipca 2007 r.

Ewentualnie powodowie wniesli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 73.428,36 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem środków tytułem spłaty kredytu w zawyżonej wysokości w okresie od 3 września 2007 r. do 1 października 2020 r. w ten sposób, że na rzecz powódki kwoty 36.714,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 10 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty dla kwoty 24.622,72 zł oraz od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty od kwoty 12.091,46 zł oraz na rzecz powoda powódki kwoty 36.714,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 10 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty dla kwoty 24.622,72 zł oraz od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty od kwoty 12.091,46 zł. Nadto powodowie wniesli o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podano, że w dniu 12 lipca 2007 r. powodowie, jako konsumenci, zawarli z pozwanym bankiem umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych waloryzowany kursem (...). Wyjaśniono, że umowa została zawarta na wzorcu umownym stosowanym przez pozwanego powszechnie dla celu zawierania umów o kredyt hipoteczny. Wskazano, że w toku przedstawiania powodom oferty nie podano im informacji pozwalających rzetelnie ocenić ryzyko związane z możliwymi wahaniami kursów walut oraz ich wpływem na mechanizmy zawarte w treści umowy kredytowej. Zdaniem powodów przedstawiciel banku podkreślał potencjalne korzyści zawarcia umowy kredytu waloryzowanej kursem (...). Podano, że pozwany zaniechał w toku prezentowania oferty przedstawienia jakichkolwiek symulacji obrazujących możliwe niekorzystne zmiany wysokości rat miesięcznych, w tym w szczególności nie przedstawiła przeliczenia wysokości rat oraz należnego do spłaty kapitału kredytu w przypadku osiągnięcia przez kurs waluty obcej maksymalnych, notowanych historycznie poziomów. Zaznaczono również, że pozwany nie wskazał czynników mających wpływ na wysokość ustalanych przez siebie mierników wartości w postaci kursów kupna i sprzedaży (...) oraz nie wyjaśnił mechanizmu indeksacji. W ocenie strony powodowej w chwili podpisywania umowy kredytowej faktyczna wysokość zobowiązania pozostała nieznana, a kwota kredytu oraz wysokość rat spłaty kredytu uzależniona została od mierników wartości nieznanymi powodom, w tym postaci kursu kupna i sprzedaży (...) obowiązującego u pozwanego, które to kursy pozwany określał w sposób niejednoznaczny i arbitralny.

Zdaniem powodów w treści umowy znajdują się postanowienia abuzywne w myśl art. 385¹ k.c. tj. § 1 ust. 3A, § 10 ust. 4, § 12 ust. 5, § 15 ust. 3 umowy, co powoduje jej bezwzględną nieważność. Jednocześnie strona powodowa zaznaczyła, że w/w postanowienia nie były z nią indywidualnie uzgodnione i są niejednoznaczne, a w/w klauzule kształtowały obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy i prowadząc do powstania znaczącej nierównowagi praw i obowiązków ze szkodą dla konsumenta. Podano, że dodatkowym czynnikiem przemawiającym za abuziwnością kwestionowanych postanowień pozostaje także rażące naruszenie przez pozwanego ciężących na nim obowiązków informacyjnych. Podkreślono, że o rażącym naruszeniu interesów powodów oraz o sprzeczności kwestionowanych klauzul z dobrymi obyczajami świadczy również zastosowanie przez bank kursu kupna dla określenia wysokości salda kredytu oraz kursu sprzedaży przy pobieraniu poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych.

Nadto powodowie wskazali, że nieważność umowy kredytu jest konsekwencją przekroczenia granic swobody umów poprzez zagwarantowanie sobie przez pozwanego pełnej dowolności w zakresie ustalenia wysokości zobowiązań strony powodowej jako kredytobiorcy. Zaznaczono, że zastosowanie przez bank dwóch różnych mierników wartości do waloryzacji wysokości świadczeń stron umowy pozostaje w sprzeczności z treścią art. 385¹ § 2 k.c., a zastosowanie w/w konstrukcji powodowało uzyskiwanie przez pozwanego przy każdorazowej zapłacie rat przez powodów dodatkowy, wymierny zysk, niemieszczący się w zakresie należnych bankowi na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, odsetek i prowizji, nie spełniając przy tym żadnych świadczeń wzajemnych na rzecz powodów. Zdaniem strony

powodowej pozwany naraził klienta na nieograniczone ryzyko związane z możliwym nieograniczonym wzrostem wartości miernika indeksacji, podczas gdy ryzyko banku ograniczało się do wysokości kwoty wypłaconego kapitału kredytu.

Zaznaczono również, że przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego w świetle treści art. 58 § 2 k.c., bowiem bank od momentu zawarcia umowy mógł jednostronnie i arbitralnie modyfikować wskaźnik, według którego obliczana była wysokość kredytobiorcy, jak również nie poinformował kredytobiorcy o możliwości nieograniczonego zwiększania się zadłużenia konsumenta. W dalszej części uzasadnienia powodowie podjęli rozważania w przedmiocie skutków abuzywności kwestionowanych postanowień umownych. Zdaniem powodów konsekwencją abuzywności kwestionowanych postanowień umownych jest nieważność umowy kredytu, co powoduje, że całość środków pobranych przez pozwanego od powodów stanowi świadczenie nienależne, którego zwrotu powodowie domagają się na podstawie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zaznaczono, że wartość dochodzonej niniejszym pozwem kwoty stanowi równowartość wszystkich środków tytułem spłat rat kredytu pobranych przez pozwanego od powodów w związku z kwestionowaną umową w okresie od dnia 2 maja 2011 r. do dnia 1 października 2020 r. w łącznej wysokości 154.772,78 zł (k. 7-20).

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W pierwszej kolejności pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powodów. Zdaniem pozwanego roszczenia powodów są bezpodstawne co do zasady i wysokości. Strona pozwana zaprzeczyła, by wskazywane w pozwie postanowienia umowy kredytu były abuzywne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powodów, sprzeciwiały się właściwości natury umowy, czy też zasadom współżycia społecznego. Pozwany zaprzeczył również, by powodów nie poinformowano o rzeczywistym ryzyku związanym z kredytem waloryzowanym kursem (...), jak również by arbitralnie ustalał on kursy (...).

Zdaniem pozwanego powódka zawierając umowę kredytu, nie działała jako konsument, bowiem nieruchomości, na którą przeznaczono środki pochodzące z kredytu, była wykorzystywana przez powódkę na cele prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. Wskazano, że umowa była wynikiem indywidualnych ustaleń między stronami, w szczególności to na wniosek powodów przyjęto samą walutę waloryzacji kredytu, jak i sposób waloryzacji. Podkreślono, że powodowie po poinformowaniu ich o ryzyku niekorzystnej zmiany kursu waluty i wpływu takiej zmiany na wzrost kosztów obsługi kredytu, wybrali kredyt waloryzowany. Nadto zaznaczono, że od 2009 r. powodowie mieli możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w (...). Podkreślono, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczegółowości postanowień przewidujących zasady określania przez bank sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego przeliczany jest kredyt, jak i wyliczana jest kwota rat. W ocenie pozwanego nieuzasadnione jest zarzucanie niewykonania zachowania, do którego nie był zobowiązany na podstawie obowiązujących w dacie zawierania umowy kredytu przepisów prawa.

Kontynuując, pozwany wyraził pogląd, zgodnie z którym stosowanie kursów tabelowych jest ugruntowaną praktyką rynku finansowego, oczywistą dla wszystkich uczestników rynku – zarówno banku, jak i konsumentów. Zdaniem strony pozwanej brak jest przesłanek do stwierdzenia nieważności umowy kredytu. Wskazano, że zawarta przez strony umowa kredytu zawiera wszystkie wymagane prawem elementy. Podano, że w niniejszym przypadku nie zostały naruszone zasady współżycia społecznego, jak również dobre obyczaje, powodowie w sposób autonomiczny wyrazili wolę związania się z pozwanym umową o kredyt złotowy, ale waloryzowany kursem franka szwajcarskiego (k. 72-88).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały stanowiska dotychczas zajęte w sprawie.

Na rozprawie w dniu 7.10.2021 powodowie po pouczeniu ich przez przewodniczącego o skutkach ewentualnego uwzględnienia powództwa oświadczyli, iż podtrzymują swoje żądania w całości.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 12 lipca 2007 r. powodowie K. R. i Z. R. zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego tj. z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (obecnie: (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób

fizycznych (...) waloryzowany kursem (...). Powodowie umowę zawarli jako konsumenci. Celem zaciągnięcia kredytu było refinansowanie kredytu hipotecznego w innym banku.

Integralną część umowy stanowił „Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – M.”.

Na podstawie umowy pozwany bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powodów kwotę 213.000 zł, która była indeksowana kursem (...). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 29 czerwca 2007 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 95.989,18 CHF (§ 1 ust. 3A).

Kredyt miał być spłacany w 336 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych tj. do dnia 11 lipca 2035 r. Spłata kredytu miała następować w miesięcznych ratach z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 10 ust. 4 umowy tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50.

Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji ustalona była w wysokości 4,50% w stosunku rocznym. Wysokość zmiennej stopy procentowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku w wysokości 1,80%.

Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna do kwoty 319.500 zł ustanowiona na nieruchomości należącej do powodki.

dowód: umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) k. 28-31, Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach M. k. 106-110, wnioski o udzielenie planów finansowych z dnia 2 kwietnia 2007 r. k. 102-104, decyzja kredytowa z dnia 11 lipca 2007 r. k. 105,

Wyplata kwoty kredytu nastąpiła w walucie polskiej w dniu 17 lipca 2007 r. w wysokości 213.000 zł, co odpowiadało kwocie 96.323,43 CHF.

dowód: zaświadczenie pozwanego z dnia 22 października 2020 r. k. 32-36,

W okresie od dnia 2 maja 2011 r. do dnia 1 października 2020 r. powodowie wpłacili na rzecz pozwanego banku w ramach wykonania przedmiotowej umowy kredytu łączną kwotę 154.772,78 zł.

Powodowie nadal spłacają zadłużenie wynikające z umowy kredytu. Z konta powodów tytułem spłaty rat kredytu są pobierane kwoty w walucie polskiej.

dowód: zaświadczenie pozwanego z dnia 22 października 2020 r. k. 32-36, zeznania powodki k. 163-165 (00:13:47-00:55:38), zeznania powoda k. 165 (00:55:38-01:05:53),

Od 2005 r. w małżeństwie powodów obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej.

dowód: majątkowa umowa małżeńska z dnia 24 marca 2005 r. w formie aktu notarialnego Rep. A (...) k. 59-60,

Powodowie uzyskali informację, że pozwany bank może refinansować kredyt hipoteczny w złotych zaciągnięty przez nich w innym banku celem sfinansowania zakupu domu oraz wypłacić na ich rzecz dalszą kwotę kredytu.

Przed podpisaniem umowy doszło do jednego spotkania w banku w sprawie kredytu. Umowa zawarta została przez strony z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umownego, bez możliwości negocjacji jej treści. Swoboda wyboru powodów ograniczała się jedynie do możliwości jej zawarcia bądź odmowy zawarcia na warunkach przedstawionych jednostronnie przez pozwany bank. Oferta kredytu w (...) została przedstawiona przez pracownika banku powodom jako korzystna i bezpieczna z uwagi na stabilność waluty. Informowano ich, że wahania kursu (...) mogą wystąpić w niewielkim zakresie, nie mówiono o wzroście o 100%, jak również o nieograniczonym ryzyku kursowym. Powodowie polegali na informacjach uzyskanych od przedstawiciela banku. Powodom nie wytłumaczono

mechanizmu indeksacji kredytu i istoty spreadu walutowego. Nie przedstawiono im również symulacji wysokości rat kredytu w zależności od zmiany kursu (...).

Powódka w czasie zawierania przedmiotowej umowy prowadziła działalność gospodarczą w zakresie praktyki pielęgniarek i położnych. Zajmowała się również działalnością ubezpieczeniową. Jako adres wykonywania działalności gospodarczej powódka wskazała adres nieruchomości, na której zamieszkują powodowie. Prowadzona przez powódkę działalność gospodarcza nie była faktycznie wykonywana na terenie kredytowanej nieruchomości i nie była związana z nieruchomością, która była przedmiotem kredytowania.

Powodowie potwierdzili na piśmie, że zostali zapoznani z warunkami udzielenia zarówno kredytu złotowego, jak również kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu wnioskowanego przez powodów w obu wersjach. Oświadczyli, że rozumieją, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi zaciągniętego przez nich kredytu. Powodowie oświadczyli również, że dokonują wyboru kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, mają pełną świadomość ryzyka związanego z kredytami waloryzowanymi kursem waluty obcej i w pełni je akceptują.

dowód: zeznania powódki k. 163-165 (00:13:47-00:55:38), zeznania powoda k. 165 (00:55:38-01:05:53), wniosek o udzielenie planów finansowych z dnia 2 kwietnia 2007 r. k. 102-104, wydruk z (...) k. 111-112, oświadczenie powodów z dnia 12 lipca 2007 r. k. 173,

Pismem z dnia 1 czerwca 2017 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 49.245,43 zł tytułem nienależnie pobranych od nich rat kapitałowo-odsetkowych w wyższej wysokości niż rzeczywiście powinni oni spłacić w okresie od dnia zawarcia umowy kredytowej do dnia 2 maja 2017 r. w związku z zawarciem w treści umowy kredytu niedozwolonych postanowień umownych.

W odpowiedzi na w/w pismo pozwany wskazał, że nie znajduje podstaw do uwzględnienia roszczeń powodów.

dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 1 czerwca 2017 r. k. 37-40, pismo pozwanego z dnia 9 czerwca 2017 r. k. 41-43,

Powodowie złożyli wniosek o przeprowadzenie pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązania sporu z podmiotem rynku finansowego. Postępowanie to zostało zakończone z uwagi na nieosiągnięcie przez strony porozumienia.

dowód: wniosek powodów z dnia 3 lipca 2017 r. k. 44-49, protokół z pozasądowego postępowania z dnia 18 marca 2020 r. k. 50-51, opinia Rzecznika (...) z dnia 18 marca 2020 r. k. 52-58,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów złożonych przez strony w toku postępowania, jak również na podstawie przesłuchania obu powodów. Sąd uznał za wiarygodne oraz przydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy powołane wyżej dokumenty, albowiem zostały one sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla danego typu dokumentów. Ponadto autentyczność tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu ani stron postępowania.

Dokumenty w postaci Pisma Okólnego nr A-V-36/ (...)/09 z dnia 1 kwietnia 2009 r. wraz z załącznikami oraz Pisma Okólnego nr A-V-70/ (...)/09 z dnia 1 lipca 2009 r. wraz z załącznikami nie wniosły niczego istotnego do sprawy. Wskazać należy, że wprowadzane przez poprzednika prawnego pozwanego zmiany w Regulaminie oraz produktach w (...) r. tj. po zawarciu przedmiotowej umowy kredytu nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić bowiem należy, że abuzywność zapisów, powinno się badać na moment zawierania umowy przez konsumenta z przedsiębiorcą. W takiej sytuacji nie ma więc znaczenia, w jaki sposób przedsiębiorca wykonywał umowę, w tym jakie zmiany w treści stosunku prawnego między stronami wprowadzał po zawarciu umowy.

Podobnie należy ocenić dowód z dokumentów w postaci: Bilansu kredytów walutowych, Tabeli kursowej mBanku – metodyki oraz analizy porównawczej, obwieszczenia Prezesa NBP z dnia 8 czerwca 2017 r., Rekomendacji I Komisji

Nadzoru Finansowego z 2010 r., pism banków z dnia 28 listopada 2005 r., pisma Prezesa (...) Banków (...) z dnia 21 listopada 2005 r., notatki ze spotkania zespołu roboczego w sprawie stanowiska banków., ze względu na fakt, że nie są one przydatne dla stwierdzenia okoliczności faktycznych istotnych dla niniejszej sprawy. Zaoferowane przez strony dowody wskazują na istnienie różnych ocen prawnych kredytu, jak i na szerokie tło ekonomiczne kredytów indeksowanych. Wskazać jednak należy, że przeprowadzenie prawnej oceny umowy zastrzeżone jest dla Sądu.

Materiał dowodowy w postaci wyliczenia wysokości roszczenia powodów z pominięciem klauzul abuzywnych także nie wniósł niczego istotnego do sprawy. Sąd na etapie rozstrzygnięcia o tym dowodzie doszedł do przekonania, że żądanie ewentualne jest bezzasadne, a rozważeniu podlegało jedynie żądanie główne zgłoszone w pozwie. Dowód ten był więc zbędny dla rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Za przydatne dla rozstrzygnięcia uznał Sąd natomiast zeznania powodów, albowiem w znacznej części korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach sprawy. Powodowie przedstawili okoliczności, w których zaproponowano im zawarcie umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem (...), jak również brak możliwości negocjacji poszczególnych postanowień umownych.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka M. P. z uwagi na jego nieprzydatność dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy tj. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c. Powołany świadek nie brał udziału w procesie zawierania przez strony kwestionowanej umowy kredytu, przez co nie mógł posiadać wiedzy istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy. Na tej samej podstawie Sąd postanowił pominąć dowód z opinii biegłego, albowiem na etapie rozstrzygnięcia o tym dowodzie doszedł do przekonania, że żądanie ewentualne jest bezzasadne, a rozważeniu podlegało jedynie żądanie główne zgłoszone w pozwie. Dowód ten był więc zbędny dla rozpoznania przedmiotowej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 154.772,78 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z nieważnością zawartej przez strony umowy kredytu i pobraniem świadczeń nienależnych w okresie od 2 maja 2011 r. do 1 października 2020 r. w ten sposób, że na rzecz powódki kwoty 77.386,39 oraz na rzecz powoda kwoty 77.386,39 zł. Powodowie wnieśli również o ustalenie nieistnienia między stronami stosunku prawnego kredytu wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 12 lipca 2007 r. Ewentualnie powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 73.428,36 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego w związku z pobraniem środków tytułem spłaty kredytu w zawyżonej wysokości w okresie od 3 września 2007 r. do 1 października 2020 r. w ten sposób, że na rzecz powódki kwoty 36.714,18 zł oraz na rzecz powoda powódki kwoty 36.714,18 zł.

W sprawie bezsporne było, że strony zawarły umowę kredytu na kwotę 213.000 zł, która była indeksowana kursem (...). Wpłata kredytu nastąpiła w walucie polskiej z jednoczesnym zastosowaniem mechanizmu indeksacji, przez co została przeliczona na 96.323,43 CHF. Powodowie zgodnie z umową mieli obowiązek spłacać kredyt w miesięcznych, równych ratach kapitałowo-odsetkowych z zastosowaniem mechanizmu opisanego w § 10 ust. 4 umowy tj. w walucie polskiej, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godz. 14:50. Do dnia wniesienia pozwu powodowie spłacili na rzecz banku znaczną część udzielonego im kredytu. Zgodnie z przedłożonym zaświadczeniem pochodzącym od pozwanego banku w okresie od dnia 2 maja 2011 r. do dnia 1 października 2020 r. powodowie wpłacili na rzecz pozwanego banku w ramach wykonania przedmiotowej umowy kredytu łączną kwotę 154.772,78 zł.

Sąd ustalił również, że przedmiotowa umowa zawarta została z wykorzystaniem przedłożonego przez bank wzorca umowy. Powodowie wyjaśnili w wiarygodny sposób, że nie mieli żadnego wpływu na treść umowy, szczególnie w zakresie jej postanowień, które uznają za abuzywne. Z powyższego wynika zatem, że praktycznie swoboda powodów sprowadzała się do możliwości zawarcia lub odmowy zawarcia przedmiotowej umowy. Bank wykazał natomiast, że poinformował jedynie kredytobiorców o tym, że z kredytem

waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi zaciągniętego przez nich kredytu.

W pierwszej kolejności Sąd rozpoznał żądanie główne powodów sprowadzające się do ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu z powodu jej nieważności z uwagi na zawarcie w jej treści postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., co miało dawać pozwanemu możliwość narzucenia sposobu ustalania wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń kredytobiorcy. Powołane przez powodów klauzule tj. § 1 ust. 3A, § 10 ust. 4, § 12 ust. 5, § 15 ust. 3 umowy, w rzeczywistości mogą zostać uznane za niedozwolone. Zgodnie z treścią art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Jednocześnie zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Zaznaczyć należy, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie czynności bankowych. Powodowie natomiast zawarli przedmiotową umowę jako osoby fizyczne celem refinansowania kredytu hipotecznego w innym banku, który był zaciągnięty na zakup domu. Od dnia nabycia powodowie wykorzystują tę nieruchomości w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Brak jest zatem podstaw do uznania, że celem zaciągnięcia przez powódkę kredytu hipotecznego był zakup nieruchomości dla potrzeb prowadzenia działalności gospodarczej. Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika, że powódka nigdy faktycznie nie prowadziła na przedmiotowej nieruchomości działalności gospodarczej, a jedynie zarejestrowała tam działalność gospodarczą dla celów ewidencyjnych. W świetle powyższego nie budzi wątpliwości, że powodowie w niniejszej sprawie posiadają status konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Powodowie wykazali, że wskazane klauzule nie zostały przez nich uzgodnione z bankiem, a ich rola w procesie zawierania umowy sprowadzała się w zasadzie do podjęcia decyzji o zawarciu lub odmowie zawarcia umowy przygotowanej uprzednio przez bank. Jednocześnie kwestionowane klauzule mogą uchodzić za niedozwolone, albowiem przyznają wyłącznie bankowi prawo do dowolnego przerzucania odpowiedzialności za ryzyko związane ze wzrostem kursu waluty na powodów. Przede wszystkim konstrukcja indeksacji znajdująca się w umowie powoduje możliwość narzucenia przez bank wysokości kwoty podlegającej zwrotowi, a w konsekwencji i wysokości odsetek, a więc głównych świadczeń powodów. Ustalenie ich wysokości wiązało się bowiem z koniecznością odwołania się do kursu walut ustanawianych w wewnętrznej, dowolnej i nieznannej powodom tabeli kursów banku. Takie klauzule już od dawna wskazywane są jako abuzywne z uwagi na nieokreślony i nieobiektywny miernik, podług którego następuje ostatecznie określenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy, które jest niemożliwe do przewidzenia i obliczenia w chwili zawarcia umowy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2018 r., I CSK 628/17). Analizowane postanowienia umowy nie określały precyzyjnie rzeczywistej wysokości udzielonego kredytu, a także świadczeń kredytobiorców, w sposób możliwy do ustalenia w oparciu o czynniki obiektywne, niezależne od kredytodawcy. W szczególności nie wskazano precyzyjnie, na podstawie jakich kryteriów bank ustala kurs wymiany waluty obcej zarówno w momencie uruchomienia kredytu, jak i spłaty poszczególnych rat. Jednocześnie zaznaczyć należy, że nie ma znaczenia dla dokonywanej oceny to, w jaki sposób bank rzeczywiście ustalał kurs w trakcie wykonywania umowy i jaka była relacja kursu banku do kursu rynkowego. Są to okoliczności obojętne na gruncie art. 385² k.c., jak również oceny możliwego naruszenia interesów konsumenta. Istotne jest jedynie, że postanowienia umowy dawały przedsiębiorcy nieograniczoną swobodę w wyznaczaniu kursu waluty, a w konsekwencji – wysokości zobowiązań konsumenta.

Dalej wskazać należy, że kwota podlegająca zwrotowi na rzecz banku nie została dostatecznie i ściśle w umowie określona, nie odpowiada ona nominalnie kwocie wykorzystanego kredytu i nie są określone w sposób obiektywny zasady jej ustalenia. Ponadto wskazać należy, że zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oznacza to, że kredytobiorca jest zobowiązany do zwrotu określonej kwoty środków pieniężnych, którą winna wyznaczać kwota kapitału mu udostępnionego i wykorzystanego przez kredytobiorcę. Bank nie może więc żądać zwrotu większej kwoty aniżeli ściśle określonej i oddanej do dyspozycji klienta. Wszelkie zapisy umowne dopuszczające dowolną waloryzację są sprzeczne z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 358¹ § 2 i 5 k.c. i rażąco naruszają interesy konsumenta.

Jednocześnie wskazać należy, że podnoszona przez pozwanego okoliczność, iż od 2009 r. powodowie mieli możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w (...) nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Podkreślić bowiem należy, że abuzywność zapisów, powinno się badać na moment zawierania umowy przez konsumenta z przedsiębiorcą. W takiej sytuacji nie ma więc znaczenia, jakie zmiany w ustawodawstwie wprowadzono po zawarciu przedmiotowej umowy, jak również w jaki sposób przedsiębiorca wykonywał umowę, w tym jakie zmiany w treści stosunku prawnego między stronami były wprowadzane po zawarciu umowy.

Z uwagi na uznanie przez Sąd abuzywności klauzul waloryzacyjnych, konieczne stało się dokonanie analizy ewentualnych skutków prawnych, do których prowadziłoby wyeliminowanie ich z umowy stron. Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 zd. pierwsze k.c., postanowienia te nie wiązałyby powodów i to od momentu zawarcia umowy kredytowej. Powyższe rozstrzygnięcie powoduje, że postanowienia te stają się bezskuteczne wobec powodów, lecz jednocześnie powoduje to powstanie pewnego rodzaju „luki” w stosunku prawnym. W związku z tym powstaje problem możliwości uzupełnienia umowy innymi postanowieniami. Z bogatego dorobku orzeczniczego (...) wynika, że nic nie stoi na przeszkodzie temu, by sąd krajowy zastąpił nieuczciwe postanowienie umowne przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (por. m.in. wyrok z dnia 30 kwietnia 2014 r., sygn. akt C-26/13). Jednakże w orzecznictwie sądów krajowych wielokrotnie potwierdzano, że w polskim porządku prawnym nie istnieją przepisy o charakterze deklaratywnym, którymi można by w ten sposób „zapełnić” niejako powstałe braki w umowie. W ocenie Sądu utrzymanie umowy w pozostałym zakresie (tzw. „odfrankowanie” kredytu) również nie jest możliwe, albowiem uczyniłoby to umowę niemożliwą do wykonania. Na marginesie wskazać należy, że zgodnie z wyrokiem (...) z dnia 3 października 2019 r. (w sprawie C-260-18), sąd krajowy nie jest również władny uzupełniać powstałej wobec uznania za bezskuteczne niektórych z postanowień umowy luki poprzez odwołanie się do kursu średniego NBP.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności - w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Nieprecyzyjne i dowolne odwołanie się do bliżej nieznannej tabeli kursów sporządzonej na wewnętrzne potrzeby przez bank narusza wskazany przepis. Szczególnie istotne jest to, że strona powodowa nie wiedziała i nie mogła wiedzieć według jakiego kursu ostatecznie zostanie przeliczona jej rata, z każdym kolejnym miesiącem powodowie nie wiedzieli więc w praktyce ile wynosi rata, którą zobowiązani są uiścić. Naruszenie więc przez bank art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe jest oczywiste. Ze względu na wyeliminowanie abuzywnych klauzul waloryzacyjnych z umowy, sprzeczność umowy z przepisem art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe tylko się pogłębia, albowiem brak jest wówczas jakiegokolwiek obiektywnego miernika według którego można przeliczyć kurs walut. Powoduje to w efekcie nieważność całej umowy kredytowej – zgodnie z treścią art. 58 k.c.

Dodać ponadto trzeba, że umowę należy ocenić jako sprzeczną z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami także i z tej przyczyny w dniu zawarcia umowy powodowie obejmowali swoją świadomością możliwość kilkuprocentowej zwwyżki i jej skutki. Taka świadomość ryzyka nie obejmuje, w ocenie Sądu, świadomego ryzyka uwolnienia kursu waluty przez kraj emisji i w efekcie zwwyżki kursu o 100%. To na pracownikach banku, jako profesjonalistach, spoczywał obowiązek wyczerpującego wyjaśnienia konsumentowi skutków takich zdarzeń, istoty gwarantowania waluty przez kraj emisji i możliwych skutków jej uwolnienia, w celu uzyskania pełnego obrazu ryzyka i możliwości jego rozważenia. Ponadto, o sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego, w powiązaniu z powyższymi rozważaniami, świadczy także fakt, że w przypadku tak znacznego, niemożliwego do przewidzenia wzrostu kursu waluty, cały ciężar tego zdarzenia został przerzucony na kredytobiorcę. Bank natomiast, który udzielił powodom kredytu następnie pozyskiwał do swojej dyspozycji z tytułu rat środki znacznie wyższe, niż zaangażował, w związku z niemal podwojonym kursem franka szwajcarskiego – tak dalece niewspółmierne do środków wydatkowanych i rozsądnych zysków, że skutek ten czyni ważność umowy niemożliwą do obrony.

Nie budzi przy tym wątpliwości Sądu fakt, że zasadniczą przyczyną wystąpienia przez powodów z pozwem w niniejszej sprawie jest to, iż w okresie po zawarciu umowy nastąpił znaczący wzrost kursu (...), który spowodował poważny wzrost wysokości ich zobowiązań wobec banku. W tym kontekście dla oceny zasadności żądań powodów miało zatem znaczenie również to, czy zostali oni w sposób należyty pouczeni przez pozwanego bank o wszystkich ewentualnych konsekwencjach zawarcia umowy indeksowanej kursem (...).

Bezsporne jest to, że powodowie złożyli oświadczenie o tym, że zostali zapoznani z warunkami udzielenia zarówno kredytu złotowego, jak również kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu wnioskowanego przez powodów w obu wersjach. Oświadczyli, że rozumieją, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi zaciągniętego przez nich kredytu. Powodowie oświadczyli również, że dokonują wyboru kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, mają pełną świadomość ryzyka związanego z kredytami waloryzowanymi kursem waluty obcej i w pełni je akceptują. Pozornie treść oświadczenia powodów nie budzi wątpliwości co do zakresu ich wiedzy o ryzyku związanym z zawarciem umowy. Jednak dla oceny faktycznej ich wiedzy i świadomości ryzyka konieczna jest nie tylko analiza literalnego brzmienia oświadczenia, ale również okoliczności towarzyszących ich złożeniu.

Z wiarygodnych w tym zakresie zeznań powodów wynika, że przed podpisaniem umowy doszło do jednego spotkania w banku w sprawie kredytu. Oferta kredytu w (...) została przedstawiona powodom przez pracownika banku jako korzystna i bezpieczna z uwagi na stabilność waluty. Informowano ich, że wahania kursu (...) mogą wystąpić w niewielkim zakresie, nie mówiono o wzroście o 100%, jak również o nieograniczonym ryzyku kursowym. Powodowie polegali na informacjach uzyskanych od przedstawiciela banku. Powodom nie wytłumaczono mechanizmu indeksacji kredytu i istoty spreadu walutowego. Nie przedstawiono im również symulacji wysokości rat kredytu w zależności od zmiany kursu (...). Stwierdzić zatem należy, że pracownicy banku nie mówili o zagrożeniach związanych z zaciągnięciem kredytu w (...). W ocenie Sądu takie przedstawienie niebezpieczeństw związanych z zawarciem umowy indeksowanej do (...) spowodowało, że powodowie podpisując w/w oświadczenie faktycznie nie mieli świadomości, iż całe nieograniczone niczym ryzyko wzrostu kursu (...) w okresie 28 lat, na jaki zawarta została umowa, obciąża ich jako kredytobiorców.

W ocenie Sądu bank jako profesjonalista dysponujący specjalistami z dziedziny finansów i mający dostęp do danych dotyczących historycznych zmian kursów walut powinien powodom, jako konsumentom, przedstawić w sposób jasny skalę ryzyka związanego z zawieraniem długoterminowej umowy kredytu, w której wysokość zadłużenia uzależniona jest od wahań waluty obcej. Tylko takie przedstawienie ewentualnego ryzyka, z wyraźnym zastrzeżeniem, że ewentualny wzrost (...) nie jest niczym ograniczony i że wszelkie tego konsekwencje ponosić będą powodowie, można uznać za rzetelną informację umożliwiającą konsumentowi podjęcie świadomej decyzji. Powodowie traktowali bank jako instytucję godną zaufania i opierając się na informacjach, jakie uzyskali przed zawarciem umowy podjęli swoją decyzję. Rzetelne przedstawienie ryzyka związanego z zawarciem tego rodzaju umowy mogłoby mieć zasadniczy

wpływ na to, czy powodowie zawarliby przedmiotową umowę. Powyższe okoliczności wskazują, w ocenie Sądu, na to, że brak należytej informacji o nieograniczonym ryzyku kursowym stanowił naruszenie zasad współzycia społecznego, takich jak zasada uczciwości i rzetelności w obrocie gospodarczym. Na uwagę zasługuje także okoliczność, że żaden z zapisów umowy nie wskazywał, na wypadek ziszczenia się tego nieograniczonego ryzyka kursowego, na mechanizmy rozłożenia tego ryzyka na obie strony stosunku umownego, pozostawiając je w całości po stronie konsumenta, jako słabszej strony umowy, co także czyni umowę sprzeczną z zasadami współzycia społecznego.

Zgodnie z przepisem art. 58 § 2 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, natomiast zgodnie z przepisem art. 58 § 1 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą, albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a w szczególności ten, że w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W przedmiotowej sprawie, jak to zostało wcześniej wskazane, umowa zawarta przez strony z uwagi na naruszenie zasad współzycia społecznego jest nieważna. Podkreślić należy, że również zawarcie w jej treści wskazanych wcześniej klauzul niedozwolonych powoduje jej nieważność. Jednocześnie zaznaczyć należy, że warunkiem zawarcia umowy w 2007 r. było zastosowanie w jej treści zakwestionowanych w toku procesu w niniejszej sprawie postanowień umownych, tak więc nie jest możliwe uznanie, iż umowa ta jest ważna po wyeliminowaniu z jej treści tych postanowień. Zmiana taka całkowicie zmieniałaby treść i warunki umowy.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd doszedł do przekonania, że żądanie strony powodowej dotyczące ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 12 lipca 2007 r. jest zasadne. Uznając, że przywołane przez stronę powodową klauzule w rzeczywistości są abuzywne, bezskuteczne i nie wiążą powodów, umowa jako sprzeczna z przepisami prawa jest nieważna na podstawie art. 58 k.c., a bez wyeliminowanych postanowień jej wykonanie nie jest możliwe. Powodowie mają przy tym interes prawny określony w treści art. 189 k.p.c. w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego, albowiem takie ustalenie rozstrzyga ostatecznie o ich prawach i obowiązkach, które wynikają z istniejącego stosunku zobowiązaniowego. Ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z przedmiotowej umowy kredytu z uwagi na jej nieważność ma ten skutek, że strony nie są nią związane i od początku nie były. Są więc obowiązane zwrócić sobie wzajemnie to, co już świadczyły na rzecz drugiej strony umowy wzajemnej.

Zgodnie art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową, ten obowiązany jest do jej zwrotu. Świadczenie spełnione jako wykonanie nieważnej czynności prawnej jako nienależne jest jednym z przypadków tej instytucji (art. 411 k.c.) W sprawie niniejszej mamy do czynienia z nieważnością umowy wzajemnej, przy czym świadczenia stron miały charakter jednorodząjowy (pieniężny). Po jej zawarciu bank przekazał do dyspozycji powodów określony kapitał. Następnie przez wiele lat powodowie spełniali świadczenia odpowiadające określonym w umowie ratom kapitałowo-odsetkowym.

Tego rodzaju sytuacja nakazuje rozważenie zasadności roszczenia powodów o zapłatę z uwzględnieniem przepisu art. 409 k.c., zgodnie z którym obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Istota problemu sprowadza się do wykładni sformułowania zużył lub utracił (korzyść) w taki sposób, że nie jest już wzbogacony. Wykładnia językowa nie prowadzi do wystarczającego rezultatu, nakazuje jedynie badać stan wzbogacenia strony, która uzyskała korzyść majątkową. Natomiast nie można jednoznacznie stwierdzić, czy roszczenia stron należy rozpatrywać zupełnie od siebie niezależnie, czy też świadczenie wzajemne należy brać pod uwagę jako element stanu majątkowego strony wpływający na wysokość wzbogacenia. W doktrynie problem ten jest dostrzegany jako spór pomiędzy zwolennikami tzw. teorii dwóch kondycji (nakazującej niezależne rozliczenia roszczeń) i tzw. teorii salda (uznającej, że w razie świadczeń wzajemnych istnieje tylko roszczenie wobec tego podmiotu, który uzyskał korzyść o większej wartości).

Zgodnie z zapatrywaniem, któremu wyraz dał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 maja 2021 r. (sygn. akt III CZP 6/21), w przypadku następczej nieważności umowy jak w sprawie niniejszej, po obu jej stronach występują dwa niezależne od siebie roszczenia o zwrot świadczeń nienależnie spełnionych. Uwzględniając fakt, że powołana uchwała zyskała moc

zasady prawnej, a co za tym idzie jako taka stanie się wiążącym elementem orzekania przez Sąd Najwyższy w innych tego rodzaju sprawach, Sąd uznał za zasadne przyjęcie prezentowanego poglądu za w pełni przystającego do sytuacji faktycznej, prawnej oraz procesowej w niniejszej sprawie, co skutkowało uwzględnieniem roszczenia głównego o zapłatę, w zakresie wyrażającym się sumą wpłat powodów na rzecz banku w wykonaniu przedmiotowej umowy w okresie od dnia 2 maja 2011 r. do dnia 1 października 2020 r. w łącznej kwocie 154.772,78 zł.

Jednocześnie z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. podjętej w składzie 7-osobowym wynika, że roszczenia kredytobiorców i banków nie uległy przedawnieniu. Dla roszczeń kredytobiorców termin ten rozpoczyna się w momencie, w którym dowiedzieli się oni, albo wykazując się oczekiwanym od nich rozsądkiem, powinni dowiedzieć się o tym, że umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., sygn. akt III CZP 6/21). Na uwzględnienie nie zasługiwał zatem zarzut pozwanego dotyczący przedawnienia roszczenia. Żądanie oparte o art. 189 k.p.c. ze swojej istoty nie może ulec przedawnieniu, albowiem w dniu wniesienia pozwu umowa kredytowa wiązała obie strony, które realizowały obowiązki wprost z niej wynikające. Żadna ze stron węgła obligacyjnego nie zdecydowała się na wcześniejsze wypowiedzenie przedmiotowej umowy, wiarytelności z niej wynikające nie zostały więc postawione uprzednio w stan wymagalności. Natomiast zgodnie z treścią art. 118 zd. pierwsze k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W doktrynie dominuje stanowisko, że kredyt spłacany w ratach jest w istocie świadczeniem jednorazowym, a nie okresowym, bowiem stanowi jedną całość. Żądanie powodów o zapłatę opierało się na żądaniu zwrotu świadczenia nienależnego, czyli art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c., w związku z czym, zgodnie z przepisami intertemporalnymi obowiązującymi w dniu zawązania umowy kredytu, żądanie zwrotu świadczenia nienależnego przedawnia się z upływem lat dziesięciu. W oparciu o stanowisko (...) wyrażone w wyroku z dnia 22 kwietnia 2021 r. (sygn. C-485/19) bieg przedawnienia roszczeń z tytułu zawartych w umowie klauzul niedozwolonych biegnie od momentu powzięcia wiedzy o nich. Powodowie wezwali pozwanego do zapłaty nienależnie pobranych od nich rat kapitałowo-odsetkowych w wyższej wysokości niż rzeczywiście powinni oni spłacić w związku z zawarciem w treści umowy kredytu niedozwolonych postanowień umownych pismem z dnia 1 czerwca 2017 r. Należy zatem uznać, że dopiero od tego momentu powzięli oni wiedzę o istnieniu klauzul abuzywnych w umowie, którą zawarli z pozwanym i od tego momentu rozpoczął się bieg przedawnienia ich roszczenia. Tym samym zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia okazał się bezzasadny.

Mając na uwadze wszystkie przytoczone okoliczności, Sąd na podstawie art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. i art. 58 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 77.386,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 25 maja 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 1 wyroku) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powodki kwotę 77.386,39 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 25 maja 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 2 wyroku). O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. zgodnie z żądaniem pozwu w tym zakresie.

Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 58 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. ustalił nieistnienie między stronami stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 12 lipca 2007 r. (pkt 3 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 4 i 5 wyroku, na podstawie art. 98 § 1 i 1¹ k.p.c., obciążając przegrywającego pozwanego kosztami postępowania poniesionymi przez każdego z powodów. Na koszty procesu, które ponieśli powodowie złożyła się uiszczona przez nich opłata od pozwu – 1.000 zł oraz koszty wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika – 5.400 zł (§ 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Z uwagi na powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów kwoty po 3.208,50 zł (6.417 zł/2) tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty. Sąd nie znalazł przy tym podstaw do przyznania stronie powodowej kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej. Podkreślić bowiem należy, że wygrywającym proces współuczestnikom, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego radcę prawnego, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika (uchwała SN z 30

stycznia 2007 r., sygn. III CZP 130/06). Wskazać również należy, że pozwy, których przedmiotem są tzw. kredyty frankowe nie stanowią obecnie spraw precedensowych, które byłyby skomplikowane pod względem prawnym i faktycznym. Nadto w niniejszej sprawie zostały przeprowadzone dwie rozprawy, podczas których pełnomocnik strony powodowej dokonywał zwykłych czynności procesowych, w tym zgłaszał zastrzeżenia do protokołu. W związku z tym stwierdzić należy, że nie spełnione zostały przesłanki w zakresie zwiększenia stawki minimalnej kosztów zastępstwa prawnego.

SSO Wojciech Rybarczyk